

Dosarul nr. 2ra-1887/19

Prima instanță: Judecătoria Criuleni, sediul Central (jud.:V. Suci)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: L. Bulgac, G. Dașchevici, A. Panov)

Î N C H E I E R E

4 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Judecători

Oleg Sternioală

Galina Stratulat

Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Diana Cebotari, reprezentată de avocatul Natalia Pruteanu,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Cebotari împotriva Dianei Cebotari, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Criuleni, cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 16 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către Diana Cebotari, fiind menținută hotărârea din 13 martie 2018 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La 30 octombrie 2017, Ion Cebotari a depus cerere de chemare în judecată împotriva Dianei Cebotari, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Criuleni, cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei pentru întreținerea copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, la 22 mai 2004, în cadrul Primăriei Hrușova, raionul Criuleni, a fost înregistrată căsătoria între Ion Cebotari și Diana Stanila. În timpul căsătoriei, la xxxx, s-a născut copilul minor xxxxxx.

Ion Cebotari a menționat că viața în comun cu pârâta, a eșuat. În trei ani Diana Cebotari periodic lucra în Italia, iar în luna iunie 2017, i-a comunicat că nu mai revine acasă și intenționează să divorțeze. La rugămințile insistente ale copilului minor xxxxxx, pârâta a revenit acasă, insistând ca toți să se mute cu traiul în Spania. Ulterior, Diana Cebotari i-a comunicat că nu dorește să mențină familia, deoarece iubește altă persoană. Astfel, din cauza că nu a avut posibilitatea să lucreze și nici să-și găsească o locuință, a fost nevoit să revină în Republica Moldova.

Mai mult, reclamantul a relatat că a mai încercat să discute cu pârâta, însă ultima a declarat că totul s-a finisat și nu mai dorește să se întoarcă în familie, fapt ce denotă inoportunitatea menținerii familiei.

Ion Cebotari a invocat că împreună cu copilul minor xxxxxx, locuiesc separat de pârâtă, deoarece aceasta manifestă o atitudine rezervată și indolență față de creșterea, educarea și supravegherea copilului. Datorită acestui fapt copilul este foarte atașat de tatăl său și a considerat că este în interesul copilului să locuiască împreună cu tata, până la împlinirea vârstei de 18 ani.

Totodată, reclamantul a specificat că nu a încheiat niciun contract cu pârâta, referitor la plata pensiei pentru întreținerea minorului și ultima refuză să-și onoreze obligațiunile de părinte pentru întreținerea copilului. Din motiv că Diana Cebotari are venituri stabile, primește salariu lunar în sumă de 1319 euro, consideră oportun de a fi încasat din contul acesteia a câte 3000 lei lunar, suma fiind rezonabilă pentru a acoperi proporțional cheltuielile de întreținere a copilului.

Ion Cebotari a solicitat desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor xxxxxx, născut la xxxxx cu tata, până la împlinirea majoratului de către acesta, încasarea din contul pârâtei a pensiei pentru întreținerea minorului, în sumă fixă de 3000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 13 martie 2018 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, acțiunea formulată de Ion Cebotari s-a admis integral.

S-a dispus desfacerea căsătoriei, încheierea între Ion Cebotari și Diana Cebotari la 22 mai 2004 și înregistrată la Primăria comunei Hrușova, raionul Criuleni.

S-a dispus încasarea din contul Dianeii Cebotari în beneficiul statului, a taxei de stat în sumă de 200 lei, pentru eliberarea certificatului de divorț.

S-a stabilit domiciliul copilului minor xxxx, născut la xxxx cu tatăl Ion Cebotari.

S-a dispus încasarea din contul Dianeii Cebotari în beneficiul lui Ion Cebotari, a pensiei pentru întreținerea copilului minor xxxx în sumă de 3000 lei lunar, începând cu 30 octombrie 2017 și până la atingerea majoratului copilului.

S-a dispus încasarea din contul Dianeii Cebotari în beneficiul statului, a taxei de stat în sumă de 1080 de lei (f.d. 57, 84-85).

Pentru a hotărî astfel, instanța de judecată a constatat că relațiile familiale între reclamant și pârâtă, au eșuat, iar menținerea familiei în continuare este imposibilă, fapt ce denotă admiterea capătului de cerere cu privire la desfacerea căsătoriei, fiind încasate din contul pârâtei cheltuielile pentru eliberarea certificatelor de divorț.

Cu privire la solicitarea de stabilire a domiciliului copilului minor, prima instanță a relatat că motivele invocate sunt întemeiate, deoarece minorul locuiește cu tată său, aflându-se la întreținerea acestuia, totodată, luându-se în considerare interesul superior al copilului și avizul autorității tutelare.

Astfel, reieșind din faptul că domiciliul minorul xxxx a fost stabilit cu tata, instanța de fond a concluzionat că urmează a fi încasată din contul Dianeii Cebotari, a pensiei pentru întreținerea copilului în sumă fixă de 3000 lei, deoarece ultima este angajată oficial în câmpul muncii, având un salariu stabil. Totodată, la stabilirea cuantumului pensiei pentru întreținerea minorului, instanța a ținut cont și de informațiile Biroului Național Statistică.

Împotriva acestui act judecătoresc, la 7 decembrie 2018, Diana Cebotari, reprezentată de avocatul Natalia Pruteanu a declarat apel, solicitând repunerea în

termen a cererii, admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii din 13 martie 2018 a primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea înaintată de Ion Cebotari să fie admisă parțial (f.d. 66-69).

Prin încheierea din 20 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea depusă de către Diana Cebotari cu privire la repunerea în termen, s-a repus în termen apelul declarat și nu s-a dat curs cererii de apel, fiindu-i acordat termen apelantei până la 28 ianuarie 2019, pentru a prezenta cererea de apel motivată și dovada de plată a taxei de stat în sumă de 142 de lei (f.d. 78-81).

Prin încheierea din 7 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a prelungit termenul acordat apelantei pentru a depune cererea de apel motivată, până la 25 februarie 2019 (f.d. 93-95).

La 25 februarie 2019, Diana Cebotari, reprezentată de avocatul Natalia Pruteanu a depus în cancelaria Curții de Apel Chișinău, cererea de apel motivată (f.d. 106-110).

Prin decizia din 16 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel depusă de către Diana Cebotari, fiind menținută hotărârea din 13 martie 2018 a Judecătorei Criuleni, sediul Central (f.d. 135-140).

Referitor la procesul de luare a acestei soluții, instanța de apel a constatat că hotărârea primei instanțe a fost contestată doar în partea stabilirii cuantumului pensiei pentru întreținerea copilului minor. Astfel, colegiul a considerat întemeiată soluția primei instanțe, deoarece ambii părinți au obligații egale de întreținere a copiilor, la caz, apelanta nu a demonstrat prin probe imposibilitatea de a achita suma dispusă spre încasare.

La 31 iulie 2019, Diana Cebotari, reprezentată de avocatul Natalia Pruteanu, a declarat recurs împotriva deciziei din 16 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și parțial a hotărârii din 13 martie 2018 a primei instanței, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere parțială a acțiunii.

În motivarea ilegalității deciziei contestate, recurenta a afirmat că atât decizia instanței de apel, cât și hotărârea primei instanțe, urmează a fi casate, deoarece probele prezentate au fost apreciate în mod arbitrar.

Diana Cebotari a invocat că nu are nicio obiecție cu privire la solicitarea intimatului de desfacere a căsătoriei, doar că motivele sunt altele decât cele menționate în cererea de chemare în judecată. Totodată, recurenta a menționat că nu pot fi reținute argumentele intimatului despre faptul că aceasta nu se interesează de soarta copilului, deoarece în perioada când era acasă, reușitele copilului la școală erau mai mari, însă din cauza că îi este greu să convingă copilul să locuiască cu ea, acceptă poziția copilului de a locui cu tatăl său.

Mai mult, Diana Cebotari a relatat că nu este de acord cu suma de 3000 lei, dispusă spre încasare din contul său, considerând-o una exagerată, deoarece dovada veniturilor sale este o factură în copie, în limba italiană, înainte de a pleca în Spania.

La 22 august 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție a comunicat cererea de recurs lui Ion Cebotari și Direcției Asistență Socială, Tineret și Protecție a Familiei Criuleni, informând că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu este prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia (f.d. 163).

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție nu a parvenit referința prin care intimatul și intervenientul accesoriu să-și expună poziția față de temeiurile recursului.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la articolul 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de Diana Cebotari este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Instanța de judecată subliniază că un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 parag. (1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea *Lebedinski vs Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, parag. 32, *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, parag. 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului sus - citat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, parag. 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, parag. 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, parag. 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, parag. 82).

La început, judecătorul raportor a făcut un raport verbal în fața completului de judecată instituit în corespundere cu articolul 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă. Așadar, în conformitate cu articolul 433 lit. a¹), b), c) și d) din Codul de procedură civilă, instanța de judecată a verificat dacă actul judecătoresc poate fi atacat cu recurs, dacă cererea dedusă judecătii este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 16 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În baza cercetării materialelor cauzei, completul de judecată nu a identificat faptul că recursul a fost examinat anterior, fiind respectate, totodată, dispozițiile articolului 430 din Codul de procedură civilă, cu privire la subiecții abilitați cu dreptul de a depune recurs.

În conformitate cu articolul 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul respectiv este de decădere și nu poate fi

restabilit. Această limită temporală este esențială pentru a asigura buna administrare a justiției și, în special, principiul securității juridice (a se vedea Marc Brauer, *ibidem*, parag. 35; *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, parag. 31).

La 4 iunie 2019, ora 10:10, Curtea de Apel Chișinău a expediat avocatului recurente, prin intermediul poștei electronice, copia deciziei integrale din 16 mai 2019 (f.d. 148), fiind recepționată, la 4 iunie 2019, ora 11:10, fapt confirmat prin copia exgrasului din poșta electronică (f.d. 160)

Prin urmare, completul de judecată constată că cererea de recurs a fost depusă în cadrul termenului prevăzut *supra*.

În continuare, completul de judecată a audiat raportul verbal al judecătorului raportor, cu privire la esența și temeiurile recursului, inclusiv dacă argumentele recurentului referitoare la ilegalitatea deciziei atacate întrunesc criteriile formale din articolul 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă dictează regula principală, potrivit căreia, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

La acest capitol, alin. (2) și (3) din articolul 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat. Iar, alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Mai mult, modul de prezentare și formulare a chestiunilor de drept a fost explicat în punctele 22 – 27 din Hotărârea explicativă nr. 5 din 11 noiembrie 2013 a Plenului Curții Supreme de Justiție (a se vedea similar *Trevisanato vs Italia*; 16 decembrie 2016, parag. 22 – 23, 36).

În mod corespunzător, instanța de recurs notează că reglementările referitoare la rigorile impuse de articolul 432 alin. (1) - (4) din Codul de procedură civilă sunt redactate suficient de clar și îndeplinesc criteriul de previzibilitate. Mai mult, scopul acestui articol este, atât de a proteja interesul recurente de a obține, după caz, casarea sau modificarea deciziei atacate, cât și de a păstra rolul Curții Supreme de Justiție de a se ocupa numai de probleme de o importanță semnificativă specificat în articolul 1 alin. (2) din Legea nr. 789-XIII din 26 martie 1996 (a se vedea *Zubac*, *ibidem*, parag. 83, 105 - 106).

În consecință, limitările impuse de articolul 432 alin. (2) – (4) din Codul de procedură civilă urmăresc un scop legitim, respectând în același timp cerințele securității juridice și buneii administrări a justiției (a se vedea *Benjamin Nersesyan vs Armenia*, 19 ianuarie 2010, parag. 22; *Marc Brauer*, *ibidem*, parag. 35; *Miessen*, *ibidem*, parag. 67; *Sturm vs Luxemburg*, 27 iunie 2017, parag. 36; *Zubac*, *ibidem*, parag. 98). Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea *Ronald Vermeulen vs Belgia*, 17 iulie 2018, parag. 44).

Astfel, instanța de judecată conchide că judecarea recursului, exercitat conform rigorilor impuse de articolul 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai pentru problemele de drept material și procedural. Curtea Supremă

de Justiție verifică doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În acest caz, instanța de recurs nu cercetează cum a fost reflectată realitatea obiectivă a faptelor determinate de instanțele ierarhic inferioare, cu excepția situației în care constatările pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

Instanța de judecată observă că recurenta Diana Cebotari a criticat decizia din 16 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău în baza articolului 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă. Totuși, în virtutea principiului *jura novit curia*, instanța de recurs are competența de a decide asupra caracterului juridic al argumentelor inserate în cererea de recurs, prin examinarea lor, în lumina temeiurilor articolului 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Cu privire la acest aspect, instanța de judecată subliniază că recurenta nu a criticat textele de lege aplicate de instanța de apel. Mai mult, nu a dat detalii cu privire încălcările comise de Curtea de Apel Chișinău pe care le-ar fi considerat esențiale.

În astfel de situație, Diana Cebotari nu a demonstrat că instanțele inferioare au apreciat în mod arbitrar probele. Totodată, recurenta nu a reușit să convingă că instanțele inferioare i-au limitat într-o măsură specifică dreptul de a-și argumenta și dovedi poziția în proces sau de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță.

Mai mult, completul de judecată observă că recurenta, reprezentată de avocatul Natalia Pruteanu, a formulat prezenta cerere după ce a beneficiat de o procedură contradictorie în fața instanțelor ierarhic inferioare. De altfel, acesta a avut ocazia de a-și prezenta elementele de probă și de a-și apăra cauza în mod liber, fiind audiat de o primă instanță și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept invocate de părți și relevante litigiului (a se vedea *A. Menarini Diagnostics S.R.L. vs Italia*, 27 septembrie 2011, parag. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, 2 septembrie 2014, parag. 34, *Samardžić*, ibidem, parag. 31, *Gohe și alții vs Franța*, 3 iulie 2018, parag. 41 - 43).

Pe baza celor prezentate, completul de judecată constată că observațiile recurenteii nu dezvăluie nicio aparență a aprecierii arbitrare a probelor, dar nici a încălcării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Prin urmare, raționamentele inserate în recurs nu pot fi calificate ca esențiale și nu ar putea obliga instanța de recurs să primească cererea acestuia spre examinarea în fond și, eventual, să caseze/modifice hotărârea judecătorească contestată.

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a permite instanței de judecată de a reține existența temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă. În atare condiții, conjunctura respectivă confirmă că marja de apreciere a instanței de recurs nu a fost disproporționată cu obiectivele securității raporturilor juridice și buneii administrări a justiției, după caz, s-a accentuat rolul instanței supreme de a interpreta uniform legea și de a soluționa litigiile apărute în cadrul aplicării legilor, în raport cu obiectiile formulate în recurs. Deci, în opinia instanței, normele de drept nu au format un obstacol care să afecteze esența dreptului recurentului de acces la un tribunal.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de articolul 6 parag. 1 din C.E.D.O., instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză și de trăsăturile speciale ale procedurii în ordine de recurs (a se vedea, inter alia, *Latourniere vs*

Franța, 10 decembrie 2002, parag. 2; Hansen vs Norvegia, 2 octombrie 2014, parag. 71 – 74). În concepția instanței europene, articolul 6 parag. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs ca fiind lipsit de șanse de succes (a se vedea, *mutatis mutandis*, Kukkonen vs Finlanda (nr. 2), 13 ianuarie 2009, parag. 24; Papaioannou vs Grecia, 2 iunie 2016, parag. 45; Baydar vs Olanda, 24 aprilie 2018, parag. 46; Guelfucci vs Franța, 3 iulie 2018, parag. 42 - 44). Aceste raționamente se transpun direct în cazul de față, de vreme ce esența și temeiurile din recursul dedus judecătii, inclusiv și argumentele din el, nu sunt în stare să afecteze legalitatea deciziei atacate sau a procedurii în ansamblu.

Având în vedere circumstanțele care preced, completul de judecată decide în mod unanim că recursul declarat de către Diana Cebotari, reprezentată de avocatul Natalia Pruteanu nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinare în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu articolul 270, articolul 433 lit. a) și articolul 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Diana Cebotari, reprezentată de avocatul Natalia Pruteanu împotriva deciziei din 16 mai 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh